

190 let od narození

HIERONYMUS LORM

9. 8. 1821 Mikulov – 3. 12. 1902 Brno

Trvalá připomínka filosofa, básníka spisovatele a tvůrce abecedy ro hluchoslepé

V roce 2011 si připomeneme 190. výroční narození mikulovského rodáka Hieronyma Lorma, filozofa a básníka, tvůrce dotykové abecedy pro lidi duálně postižené hluchotou a slepotou, jehož dílo mělo význam pro postižené lidi na celém světě. Význam jeho práce vedl Muzejní spolek v Mikulově k záměru upozornit na ni pamětní deskou s Lormovým portrétem. Slavnostní odhalení se uskuteční 23. 6. 2011

Obr. č. 1: Lormův rodný dům na Brněnské ulici č. 9 v Mikulově.

HIERONYMUS LORM

(vlastním jménem Heinrich Landesmann) se narodil 9. srpna 1821 jako druhý syn v židovské rodině mikulovského kupce v domě na dnešní Brněnské ulici č. 9.

Neduživý chlapec, jehož život se nejprve počítal na hodiny a kterého držela při životě mateřská láska, prožil svoje mládí v bezstarostnosti a v pohodlí rodičovského domu ve Vídni, kde se scházely nejvýznamnější osobnosti kulturního života. Hudebně mimořádně nadaný chlapec navštěvoval nejdříve gymnázium. Na radu lékařů však studia zanechal. V roce 1834 byl náhle postižen ochrnutím, které zmařilo hudební naděje. Výjimečný talent se ale brzy změnil v hloubavý zájem o filozofii, jež se stala určujícím faktorem pro jeho další duševní vývoj. Začal studovat matematiku a logiku a obzvláště se zajímal o literaturu.

V šestnácti letech Lorm naprosto ohluchl. Na svůj zhoršující se zdravotní stav reagoval mladík negativně a když v roce 1845 oslepnul na levé oko, byl rozhodnut vzít si život. Trvalo několik měsíců, než opět nabyl duševní rovnováhy.

Byla to doba, kdy uvažoval o odchodu z Rakouska. Pomýšlel na Zürich, avšak nakonec c roce 1846 odešel za bratrem do Berlína. Zpočátku se zde cítil velmi opuštěn, naštěstí se posléze setkal s přítelem Hartmannem, jenž jej vytrhl z jeho samoty. Jako zcela neznámý autor přijímal v této době návštěvy literárních velikánů, kteří se s ním mohli domlouvat většinou již jen prostřednictvím psaného textu. Právě tehdy začínal používat pseudonym Hieronymus Lorm.

Jméno „Hieronymus“ převzal o světce, který psal o osamělosti a svůj život dokončil v odloučení od světa jako poustevník; „Lorm“ podle svého oblíbeného hrdiny z románu „De L’Orme“ od anglického romanopisce G. P. R Jamese. Tímto uměleckým jménem poté podepisoval celou svou další tvorbu.

Revoluční události roku 1848 opět změnilly Lormovu situaci. Byl svědkem stavění barikád, nacházel se často v nebezpečí života. Povstání ve Vídni ho naplnilo opojující radostí a rozhodl se k návratu do Rakouska. Ale nové poměry ho neuspokojovaly. Nenašel vhodné podmínky pro svou literární činnost.

Lorm se se svými nejbližšími dorozumíval dotykovou řečí prstů, kterou vytvořil pro svou vlastní potřebu. Číst a psát mohl jen za pomoci důmyslně zkonstruovaného optického přístroje.

Lormovo nadání se spojovalo s úžasnou silou vůle. V roce 1855 vyšel jeho první román „Gabriel Solmar“, řada dalších pak následovala. Rok na to si vzal za manželku svou příbuznou, Henriette Frankl, jejíž klidné a praktické chování ho přitahovalo. Byl nesmírně šťastný, že získal do své blízkosti tuto ženu, která mu přivedla na svět tři děti. V roce 1857 vyšel první svazek jeho novel nazvaný „U krbu“, následovaný dalšími díly, z nichž „Vyprávění navrátilce“ vyšlo v roce 1858 i v Praze.

Stav Lormova zraku se neustále horšil, až zcela oslepl. Dcera Marie se stala jeho sekretářkou, rádkyní i předčitatelkou. Jejím prostřednictvím se dorozumíval a udržoval kontakt s okolím. Přes své těžké postižení neustával v literární činnosti, byl autorem nesčetných novel, esejů, divadelních her a románů.

Nejstarší Lormův syn Ernst se jako lékař usadil v Brně. Aby s ním mohl žít společně, přestěhoval se se svou ženou a dcerou také do Brna. Město ale neznal, takže jen zřídka vycházel z bytu ven. Od roku 1891 se zabýval kromě lyriky nejvíce filozofií. Z tohoto období pochází jeho nejznámější dílo „Bezduvodný optimismus“.

Oslava Lormových osmdesátin byla velkou událostí. Počátkem roku 1902 však ochuravěl a 3 prosince 1902 v kruhu rodiny zemřel. Byl pochován na židovském hřbitově v Brně.

Básník a filozof Hieronymus Lorm se narodil před 190 lety. Dnes se o něm neví víc, než že byl hluchoslepý a že napsal nějaké hezké básně. Ale jeho vlastní dotyková řeč žije stále a umožňuje tisícům stejně trpících prolomit izolaci a žít hodnotným životem.

Ukázat Lormův básnický a etický význam, připomenout tohoto významného muže a oživit jeho památku, to je hlavním smyslem současné práce Muzejního spolku v Mikulově. Regionální muzeum v Mikulově připravuje na oslavu 190. výročí narození známého rodáka výstavu v prostorách obřadní síně židovského hřbitova.

Výstava by vedle připomínky Lormova života a díla měla návštěvníku přiblížit také historii institutu pro handicapované. Výstava a doprovodné akce seznámí širokou veřejnost též s jedním z nejtěžších handicapů, který může člověka postihnout, a kterým trpěl i sám Lorm již od mládí - hluchoslepotou.